

Suomen Majakkaseuran toimintakertomus 2015

Gustavsvärnin uusi laituri (Kuva: Satu Vaarula)

Gustavsvärnin majakka lumipeitteen alla (Kuva: Katja Hagfors)

Suomen Majakkaseura jatkoi vuonna 2015 majakoiden ja niihin liittyvän rakennus- ja kulttuuriperinnön suojelemista ja arvokkaiden majakkakohteiden tilanteiden seuraamista.

Seuran omien kohteiden, Gustavsvärnin ja Märketin kunnostamisessa edistyttiin ja talkoolaisia löytyi kiitettävästi. Seuran järjestämissä lukuisissa majakkatapahtumissa jaettiin tietoa majakoista ja majakkaperinteestä.

Lisäksi Ahvenanmaalaisen Jan Andersonin kirja ”Märket, Havsfyr och Gränsland” sekä yhdistyksemme kustantaman suomenkielinen painos ”MÄRKET Majakkasaari kahden maan rajalla” ilmestyivät.

Varsinainen toiminta

1. Opinto- ja koulutustoiminta

Märketin ja Gustavsvärnin talkoisiin osallistuville järjestettiin huhtikuun vuosikokouksen yhteydessä perehdyttämistilaisuus.

2. Tiedotustoiminta

Sisäinen tiedotus

Seura piti jäseniinsä yhteyttä keskimäärin kerran kuukaudessa kaksikielisellä sähköpostitse lähetetyllä viestillä ja pikaviestillä. Tietoja jäsenet saivat myös Majakkaseuran omilta verkko- ja epävirallisilta Facebook -sivuilta.

Ulkoisen tiedotus

Tiedotusvälineitä informoitiin lehdistötiedotteilla Majakkaseuran yleisötilaisuuksista valtakunnallisella ja paikallisella tasolla. Eryyisesti perinteinen elokuvakiertue saavutti erinomaisen medianäkyvyyden niin lehdistössä (noin 120 osunmaa) kuin radiossakin.

12.10.2015 järjestettiin lehdistötilaisuus Märket -kirjasta Helsingissä, joka poiki monta kirjoitusta eri lehtiin ja sivustoille, mm. rakennusperintö -palveluun.

Suomen Majakkaseuran verkkosivuilla www.majakkaseura.fi oli 54501 kävijää vuonna 2015 (vuonna 2014 47 369). Kävijähuippu oli heinäkuussa: 7388 (vuonna 2014 6127). Suurin osa kävijöistä on löytänyt Suomen Majakkaseuran sivuille

www.google.fi, www.tie.to/majakat, Wikipedian- tai Facebookin kautta. Suomen (yhteensä 317214 kävijää) lisäksi seuran verkkosivuilla on vierailtu yhteensä 41 maasta, muun muassa Yhdysvalloista (19 827), Ruotsista (10 968), Alankomaista (10 780), Saksasta (5085), Japanista (2674). Suurin osa kävijöistä tuli verkkosivuille niiden etusivun kautta. Kävijöitä sivuilla on ollut tasaisesti pitkin päivää, mutta vierailupiikit sijoittuvat klo 10 - 11 ja 21 - 22 välisiin aikoihin.

3. Jäsenalaisuudet

Yhdistyksen vuosikokous pidettiin 18.4.2015. Majakkaseuran syyskokous ja pikkujoulu pidettiin Helsingissä 21.11.2015.

Saariston kaunetta (kuva: Pasi Bergman)

Märket -kirjan avaistilaisuus: Jan Andersson ja Kee Eriksson (Kuva: Pekka Väisänen)

4. Kulttuuritoiminta

Kirkkonummella pidettiin 31.1.2015 Majakaelokuvapäivä ”Majakan Valo – Fyrens Ljus”. Elokuvapäivän aikana esitettiin suomalaisia dokumentteja majakoilta ja saariston luonnosta ja elämästä.

Suomen Majakkaseuran Majakkasaaret -kalenterin kuvista kokoama 10-vuotisjuhlanäyttelykiertue vieraili seuraavissa paikoissa:

- 3.10.2014 - 4.1.2015 Pori, Luontotalo Arkki
- 8.1. - 1.3. Kotka, merikeskus Wellamo
- 2.3. - 28.3. Tampere, Messukylän kirjasto
- 8.5. - 30.5. Helsinki, Haagan Palvelutalo
- 6.6. - 31.8. Tankar, Majakkamestarin talo
- 1.10. - 29.12. Kasnäs, Saaristomeren luontokeskus Sinisimpukka

Kiertueen yhteydessä järjestettiin myös majakkadokumenttien elokuvailtoja ja muuta oheistoimintaa.

Kansainvälisenä majakkapäivänä 16.8.2015 pidettiin Gustavsvärnissä avoimien ovien päivä, jossa kävi noin 350

vierailijaa.

Majakkaseura osallistui Muinaistulien yöhön Espoon Soukassa, Vikingaborgissa 29.8.2015. Osallistujia oli noin 70.

Suomen Majakkaseura järjesti syksyllä perinteisen maanlaajuksen elokuvakiertueen, johon kuului 40 paikkakuntaa ja 58 tilaisuutta. Tilaisuuksissa esitettiin elokuvat Märketin majakanvartija ja Yössä keinuva valo (joissakin myös Märket 2012). Tilaisuuksissa myytiin perinteisten Suomen Majakkaseura -tuotteiden lisäksi uutta Märket-kirjaa (suomen- ja ruotsinkielistä). Tulot kiertueelta olivat noin 60 000 euroa ja kävijämäärä huikeat 3 500. Vapaaehtoisia avustajia oli kiertueella noin 2,5/tilaisuus eli yhteensä noin 150. Luettelo paikkakunnista on liitteessä.

Julkaisut

Suomen Majakkaseura julkaisi 12.10.2015 Jan Anderssonin kirjoittaman kirjan ”Märket – majakkasaari kahden maan rajalla” rinnakkain Ahvenanmaan maakuntahallituksen julkaiseman ruotsinkielisen alkuteoksen ”Märket – Havsfyr och gränsland” kanssa. Suomen Majakkaseura hoiti kirjan toimitustyön sekä ohjasi ja valvoi taittotyön. Kääntämisestä

vastasi seuran majakkasihteeri Hilikka Lippu.

Suomen Majakkaseura julkaisi yhdeksännen kerran Majakkasaaret -panoramakalenterin. Painos oli ennätyselliset 7700 kappaletta. Niistä myytiin noin 7400 kappaletta.

Suomen Majakkaseura tuotti kaksi dokumentaarista elokuvaa syksyn elokuvakiertueelle: Ilmari Aho ohjasi elokuvan ”Märketin majakanvartija”, joka kertoo Kee Erikssonista ja perustuu hänen haastatteluihinsa vuosilta 2014 ja 2015. Lisäksi elokuvassa käytettiin materiaalina Keen itsensä vuosina 1975-1976 kuvaamaa materiaalia, jonka Suomen Majakkaseura digitoi vuonna 2006.

Sakari Manninen ohjasi elokuvan ”Yössä keinuva valo”, jossa kerrotaan viidestä Itämerellä toimineesta majakkalaivasta. Pekka Väisänen toimi kummankin dokumenttielokuvan toisena käsikirjoittajana.

Seuran verkkosivuille lisättiin tietoja Suomen majakoista, niiden saavutettavuudesta ja matkailupalveluista. Sivustolla on tällä hetkellä tietoja 24 majakasta. Majakatietoja pyritään pitämään yllä jatkuvasti ja matkailutiedot päivitetään kaikkien matkailupalveluja tarjoavien majakoiden osalta ennen kesäkauden alkua.

Suomen Majakkaseura Arcada: Edessä keskellä seuran kunniapuheenjohtajamme Seppo Laurell (Kuvat täällä sivulla: Pekka Väisänen)

Märket 130 -juhluvuotistilaisuus alkuperäisen Märket linssin äärellä Maarianhaminen merenkulkumuseossa

Järjestötoiminta

1. Jäsenistö

Viime vuoden jäsenmaksun maksaneita oli 1016 (vuonna 2014 988).

2. Hallituksen toiminta

Vuoden 2015 alussa jatkoivat hallituksessa vuoden 2014 huhtikuussa pidetyssä vuosikokouksessa valitut henkilöt puheenjohtajana Angela Eriksson ja hallituksen muina jäseninä Pasi Bergman, Katja Hagfors, Johanna Hakanen, Altti Holmroos, Anne Kuusio (varapuheenjohtaja), Outi Lehto (rahastonhoitaja 2015), Jake Lahti-Olsen, Jussi Leppänen ja Pekka Väisänen.

Vuoden 2015 huhtikuussa pidetyssä vuosikokouksessa valittiin hallituksen puheenjohtajaksi Pasi Bergman ja hallituksen muiksi jäseniksi Angela Eriksson (varapuheenjohtaja), Katja Hagfors, Outi Lehto (rahastonhoitaja), Hilikka Lippu (sihteeri), Kimmo Pensola, Markku Romppanen, Susanne Sjöblom, Elina Suhonen ja Pekka Väisänen. Uusista toimialueista tiedotettiin muun muassa seuran verkkosivuilla.

Syyskuussa pidetty yhdistyksen ylimääräinen kokous antoi uudet säännöt. Ensimmäinen uusien sääntöjen mukainen

syyskokous pidettiin samana päivänä pikkujoulujen kanssa marraskuussa. Keväällä valitun hallituksen toimikausi jäi siten runsaan kahdeksan kuukauden pituiseksi.

Uusi ja vanha hallitus kokoontuivat yhteensä 13 kertaa vuoden aikana. Hallituksen edustajia vieraili Märketillä ja Gustavsvärnissä rakennustöiden katselmuksen ja talkootöiden suunnittelun vuoksi. Hallituksen jäsenet osallistuivat vetovastuullisina muun muassa talkookehoitoiden hoitoon ja matkojen järjestelyyn.

Majakkasihteeri Hilikka Lippu on ollut vapaana varsinaisesta työstään ja suomen-tanut Märket-kirjaa. Majakkasihterin sijaisena toiminut Taina Luoma on ollut hallituksen pöytäkirjasihterinä.

3. Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

Yhteistyö John Nurminen-säätiön kanssa kohdistui Loki-projektiin, jossa kootaan Itämeren merellistä kulttuuria yksiin kansiin. Majakkaseura pyrki auttamaan säätiötä laaja-alaisesti majakka-asioissa.

4. Jaetut palkinnot

Vuoden loistokaveri 2015-tunnustus annettiin syyskokouksessa Jussi Koskelalle. Jussi osallistui moniin Märketin ja Gustavsvärnin rakennushankkeisiin, mm. Märketin saunan rakentamiseen ja Gustavsvärnin laituriprojektiin.

5. Märket

Märketin talkookausi alkoi 28.4. ja päättyi 31.10. Märketillä työskenteli yhteensä 129 talkoolaista (vuonna 2014 86), joista ensikertalaisia oli 46. Talkoolaista 21 vietti majakalla kaksi – jopa kolme – talkoojaksoa. Kunnostustöitä jatkettiin yhdessä rakennusvastaavan, arkkitehdin ja rakentajaryhmän laatiman korjaushjelman mukaan.

Ensimmäinen talkoovuoro suoritti kauden käyttöönottoon liittyvät rutiinit, joihin kuuluu mm. eteläsataman venepojujen asennus. Laitesukeltaja Erkki Siirilä totesi vedenalaisten ketjusilmukoiden olevan uusimisen tarpeessa poijujen ketjuja pohjassa sijaitseviin ankkuripaasiin kiinnittäessään. Kesäkauden aikana kummankin poijun ankkuriketinki pettikin. Poijuankkureiden sijainti on:

Ulompi poijuankkuri: 60 astetta 17,928 N ja 19 astetta 07,965 E, syvyys 5,5m

Sisempi poijuankkuri: tarkat koordinaatit ei tiedossa, syvyys 4,5m

Makasiinin katolle, etelä- ja länsituulilta suojaiseen paikkaan, rakennettiin arkkitehti Tapio Rönköharjun suunnitelman mukainen terassi. Materiaalina käytettiin hyvin säätä kestävästä öljykäsitelystä lehti-kuusta. Teräsrakenteinen runko kiinnitettiin katolle valettuihin anturapilareihin ja terassin ympärillä olevaa suojakaidetta korotettiin. Terassi oli erityisesti saunapäivinä kovassa käytössä.

Majakkan olosuhteita kestävämmäksi osoittautuneesta tuuligeneraattorista

Nähdään taas, Märket! (Kuvat täällä sivulla: Katja Hagfors)

Radioamatöörien mastoja Märketillä

luovuttiin. Mats Sjöström purki talkoolaisten avustamana maston ja kuljetti osat pois majakalta.

Sähkön tuottamiseksi hankittiin aurinkopaneeleita. Järjestelmän mitoitukselta, hankinnoista, asennuksista ja muista asiantuntijatehtävistä vastasi Marcus Granér. Aurinkokennoille löytyi tilaa ja sopiva sijoituspaikka konehuoneen eteläseinältä. Järjestelmän käyttöönoton jälkeen voitiin todeta, että dieselgeneraattorin käyntitiheys väheni merkittävästi, mikä rohkaisee harkitsemaan aurinkokennojen määrän lisäystä konehuoneen eteläseinällä vielä vapaana olevaan tilaan.

Myrskymuuria ja majakkarakennusten perusmuureja kunnostettiin puhdistamalla muurien saumoista sammalta ja korjaamalla saumauksia. Ikkunoiden kehysten ja seinän välejä puhdistettiin sammaleesta ja kitattiin.

Astianpesupaikan ja saunan vesipatojen tulisijoja kunnostettiin tulenkestävällä muurauksella ja uusimalla arina, lasiluuku ja syöpyneitä savuhormin osia. Astianpesupaikalle rakennettiin myös liitöntä harmaavesiviemäriin.

Kaupan vetolaatikoihin tehtiin malliasennuksena läpinäkyviä ikkunoita museoesineiden näytteillepanoa varten.

Ullakon runsaan museoesineistön tutkiminen ja inventointi aloitettiin Johanna Hakasen johdolla. Esineistö on nyt pääosin lajiteltu ja järjestelty merkittyihin laatikkoihin. Aarteiston joukossa on runsaasti käyttöesineitä ja varaosia majakatalouden jokapäiväisiin tarpeisiin

viihdepuoltakaan unohtamatta. Pääosin ruotsalaisia aikakausilehtiä viime vuosisadan ensimmäiseltä puoliskolta lähtien talletettiin pahvilaatikoihin satoja kappaleita.

Ruosteenpoisto- ja maalaustöitä suoritettiin alkuperäisiä materiaaleja kunnioittaen. Käsittelyn kohteena olivat muun muassa kulkusillan kaiteet, erilaiset ra-

Kunnostimme tänäkin vuonna kulttuurihistoriallisesti arvokkaita majakkakohteitamme Märketiä ja Gustavsvärniä monta harppausta eteenpäin.

kennuksen ulkopuoliset kiinnike- ja kannatinraudat, huonetilojen teräksiset kattopalkit sekä puiset ulko-ovet ym.

Ullakon paloportaan alapäähän lisättiin askelmia. Tuloilmaventtiileitä asennettiin ja kunnostettiin. Museo- ja myymälätilaa siistittiin ja entistettiin. Kierreportaan yläosan ”röppömaalin” alta kaivettiin esiin alkuperäistä maalipintaa, joka öljykäsiteltiin. Kuluneet valtakunnan rajamerkit maalattiin näkyviin. Kumivenettä huollettiin ja tehtiin sille aurinkosuoja. Myös kallioilta siivottiin betonia, metallirojua ja roskaa.

Märketin talkookautta organisoivat Katja Hagfors. Rakentajaryhmään kuuluivat Kimmo Pensola (rakennusvastaava), Ari Valio, Pertti Rahkonen, Jari Ketola, Marcus Granér, Arto Köykkä-Luopa, Pasi Koski, Jussi Koski ja Pasi Bergman. Korjaussuunnittelun pääsuunnittelijana toimi arkkitehti Tapio Rönköharju.

Majakalla vieraili yksi kahden hengen radioamatööriryhmä 8. - 16.6. neljä suomalaista radioamatööriä, 27.6. - 4.7. kolme belgialaista radioamatööriä, 11. - 18.7. neljä ahvenanmaalaista radioamatööriä ja 19. - 29.9. neljän hengen radioamatööriryhmä jossa 2 Saksasta, 1 Puolasta ja 1 Ukrainasta. Radioamatöörit ottivat noin 50000 kontaktia Märketiltä vuoden 2015 aikana. Yhteensä kävijöitä saarella kirjattiin lähes 400.

6. Gustavsvärn

Gustavsvärnin vuokrasopimus uusittiin ajalle 1.1.2015 - 31.12.2019. Sopimus sisältää vanhan sumusireeninhoitajan talon Tulliniemen linnustonsuojelualueella ja Natura 2000 -alueella. Oikeus koskee myös rakennuksen ympärillä olevaa noin 2000 m²:n alaa. Alue on saatu majoitus- ja yleiskäyttöön.

Gustavsvärnin merilinnoitusta ehdotettiin Europa Nostran etsimäksi uhanalaisiksi kulttuuriperintökohteeksi. Kulttuuriperintökohteeksi nimittäminen olisi kuitenkin vaatinut saaren omistamista.

Kevään aluksi tehtiin laituriprojektiin liittyen vierailu, jossa oli mukana myös

Siivoustalkoot Märketillä (Kuva: Katja Hagfors)

Metsähallituksen edustajia. Käynnin tarkoitus oli uuden laiturihankkeen suunnittelu ja sumusireeninhoitajan talon avaaminen uutta kautta varten. Varsinainen talkookausi alkoi kesäkuun alkupuolella ja päättyi syyskuussa. Talkoolaisia kauden aikana saassa vieraili vajaat viisikymmentä, joista suurin osa oli kokeneita tekijöitä.

Talkoisiin ilmoittautuminen tapahtui pääasiassa sähköisen nettilomakkeen avulla. Talkoolaisien käytössä oli yhdistyksen nettiyhteys ja GSM-puhelin. Joakim Rosvallin ohjaama Sun Fun Oy:n risteilyalus jatkoi entiseen tapaan turistien tuomista saarelle. Talkoolaisien kuljetuksista vastasi Antti Voipio ja Joakim Rosvall. Talkoolaisliikennettä organisoivat Susanne Sjöblom, työvastaavana toimi Pertti Rahkonen ja tilityksistä vastasi Anna Paljakka.

Suurimmat työprojektit olivat vanhan laiturin purku sekä uuden laiturin rakentaminen. Laituriin saatiin valtaosan rahoitusta Metsähallitukselta. Vastaavana mestarina toimi Ari Valio ja työnjohtajana Pertti Rahkonen. Alkukesän keliolosuhteista johtuen laituria päästiin tekemään Juhannuksen jälkeen. Työt etenivät hyvin alkusyksyyn asti. Muun muassa rantautumisluskan viimeistely, isojen moottorialusten ja purjeventtien rantautumisen mahdollistavien poijujen hankinta ja kiinnitys siirtyivät ensi kaudelle.

Kesän mittaan kunnostettiin myös sumusireeninhoitajan talon huonekaluja

ja tehtiin lisäsäilytystä talon keittiöön. Konehuoneen seinä saatiin korjattua ja sen vanha työpöytä takaisin paikalleen. Polttopuita tehtiin laiturin huonoimmista purkupuista. Rannalla ja muualla saassa olleet metalli- ja muovijätteet korjattiin ja kuljetettiin Hankoon marraskuun alussa.

Kunnostustöiden lisäksi järjestettiin Gustavvärnissä myös heinäkuussa Elastisen ja Johanna Kurkelan levytyskeikka, johon

Järjestimme jäsenillemme monta ikimuistoista retkikokemusta ja tapahtumaa eri puolilla Suomea ja ulkomailla

tarjottiin teknistä apua ja ruokahuoltoa. Myös Heikki Kukkonen järjesti saassa taidekurssin.

Kansainvälistä majakkapäivää vietettiin su 16.8.2015. Mantereen puolen venelaiturin läheisyyteen rakennetussa kojussa myytiin majakkatuotteita ja markkinoitiin matkaa Gustavvärniin. Tapahtumasta tiedotettiin sekä Hangossa, että seuran omilla verkkosivuilla. Paikan päällä talkoolaisia oli tapahtuman aikana kymmenkunta.

Majakkapäivän aikana saarella vieraili päivän aikana lähes 350 vierasta, joista suurin osa matkasi majakalle seuran järjestämällä kuljetuksella. Venelippu (10€ / aikuinen ja 5€ / lapsi) sisälsi kuljetusten lisäksi pullakahvin, opastuksen (suomi, ruotsi, englanti) sekä muun ohjelman: Sumusireenitalon yläkerrassa näytettiin majakka-aiheisia dokumenttielokuvanäytöksiä ja lapsille järjestettiin muun muassa solmupaja ja mahdollisuus tutkia majakka-aiheisiä kirjoja. Majakapuoti tarjosi ostettavaksi grillimakkaroiden ja itse leivottujen herkkujen lisäksi monenlaisia majakka-tuotteita. Vierailia oli myös mahdollisuus grillata omia eväitä.

Kausi loppui 8.11. Yhteensä turisteja kävi koko kesäkauden aikana keskimäärin 400 henkeä.

7. Jäsenretket ja jäsentapahtumat

Vuoden 2015 aikana Suomen Majakka-seura toteutti seuraavat retket:

- Haapasaari (tutustumisretki), 11 henkilöä (20.-22.2.)
- Russarö- Gustu, 20 henkilöä (15.8.)
- Latvian-Liettuan matka, 30 henkilöä 29.8.-1.9.
- Haapasaari, 11 henkilöä (11.-13.12.)

Majakkaseura tiedotti jäsenviesteissään jäsenten omatoimisesti järjestämistä

Kumlingen lentomajakka (Kuva: Katja Hagfors)

Kesäpäivä Gustussa (Kuva: Jama Juntura)

Laituri valmistuu Gustussa (Kuva: Satu Vaarula)

matkoista, joita toteutui seuraavasti:

- Läntisen Suomenlahden kierros, 28 henkilöä (16.5.)
- Kumlingen lentomajakka (EU:n Leader -talkooretki), 3 henkilöä (22. - 24.5.)
- Kumlingen lentomajakka (EU:n Leader -talkooretki), 4 henkilöä (29. - 31.5.)
- Merenkurkku, 10 henkilöä (12. - 15.6.)
- Läntisen Suomenlahden kierros, 20 henkilöä (29.8.)

**Suomen
Majakkaseuran
jäsenten avulla
mahdollistuu
arvokkaiden
majakoiden suojele
jatkossakin**

8. Varainhankinta

Majakkaseura rahoitti toimintaansa jäsenmaksuilla ja jäsenistön talkootyöllä sekä kalenteri-, kirja- ja tapahtumamyynnillä.

Gustavvärnin kukkaloistoa (Kuva: Katja Hagfors)

